

Tartalom

A Balaton és természeti környezete3

A Balaton növény- és állatvilága8

Balaton és az ember12

Ember a Balaton partján.13

Balatoni halászat22

Balatoni fürdőcultúra, turizmus.24

Balatoni hajózás.26

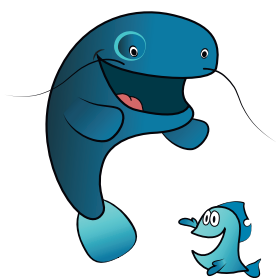
Megoldókulcs a feladatokhoz28

Kedves Olvasó!

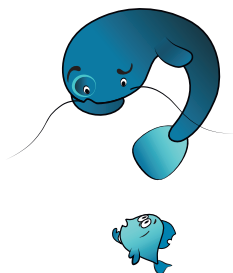
Örülök, hogy kezdedben tartod ezt a füzetecskét, amely királyságom történetét mutatja be. Én, mint a balatoni halak királya és a tóban a legöregebb hal, sok, a királyságomhoz, a Balatonhoz kapcsolódó érdekességet gyűjtöttem egybe ebbe a kis kiadványba. Azonban számos eseményre nem pontosan emlékszem, de TE, mint szemfüles fiatal, bizonyára könnyen feltárod a hiányosságokat a Balatoni Múzeum Aranyhíd kiállításán, a felnőttek és az internet segítségével.

Kellemes időtöltést, jó szórakozást kívánok!

A felfedezésben Bala és Toni, hú alattvalóim, a harcsa és a keszeg fognak segíteni. Három különböző nehézségű feladatot találsz a füzetben:

- 🐟 = Kisujjadból kirázod!
- 🐟🐟 = Szánj rá több időt!
- 🐟🐟🐟 = Törd a fejed!

A feladatok mellett sok érdekességet is olvashatsz a Balatonról.

A Balaton-vidék természeti és történeti szépségeihez túrajavaslatokat is ajánlok.

Hol is kezdjem a Balaton királyság történetét? Talán a Balaton keletkezésének történetével, amit én is a nagyapámtól hallottam, aki még nálam is jóval öregebb volt, amikor elmesélte.

Ez abban az időben történt, amikor már csak két óriás élt a vidéken: Balaton és szépséges lánya, Haláp.

Történt egy napon, hogy Haláp nagyon beteg lett. A környékben élő emberek is nagyon aggódtak érte. Próbáltak segíteni, vittek különféle gyógyfüveket, hogy meggyógyuljon. Sajnos, azonban a sok szeretet ellenére az óriáslány meghalt. Édesapja mély búbánatba esett. Eltemette Halápot, és teste fölé hatalmas sírhalmot emelt, ami ma is hegyként magasodik ki a vidékből. Az emberek a mai napig Halápnak nevezik azt a dombot. Az utolsó óriás, hogy lányának emléket állítson egy hatalmas sziklatömböt rántott ki a földből, amely helyén víz tört a felszínre. Az óriás a feltörő vízbe fulladt. Róla nevezik az emberek Balatonnak ezt a hatalmas víztömeget, amelyben oly' jókat lubickolhatunk.

1. A monda alapján rajzold le, hogyan keletkezett a Balaton!

A Balaton és természeti környezete

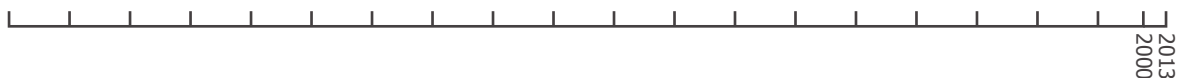
2. Mit gondolsz? Mennyire igaz ez a történet? Tényleg létezett Balaton és lánya, Haláp? Biztos van otthon, vagy az iskolában térképed, keress Haláp nevű földrajzi nevet, és írd le, amiket találtál!

.....
.....

A Balatoni Múzeum Aranyhíd kiállításában láthatod, de könyvekben és a világhálón is megtalálod, hogyan vélekednek az emberek a Balaton keletkezéséről.

3. Segíts nekem bejelölni az alábbi időskálán, mikor keletkezett a Balaton, és Te mikor születted!

4. Képzeld el, hogy sok-sok kutatás eredményeként kiderítették a tudósok, hogy itt, ahol most a Balaton terül el, réges-régen szárazföld volt, ahol mamutok éltek. Bizonyára te is láttad már azt a rajzfilmet, amelynek egyik főszereplője egy mamut. Most nem jut eszembe, segítenél, hogy mi a címe, esetleg fel tudsz sorolni még néhány szereplőt?

Film címe:

Szereplők neve:

5. Képzeld el, hogy amikor még többet úszkáltam Birodalmamban, gyakran találkoztam egy „kecskekörömnek” nevezett kagylóval. Itt is láthatod a képét. Mi a véleményed, miért nevezik kecskeköröm kagylónak?

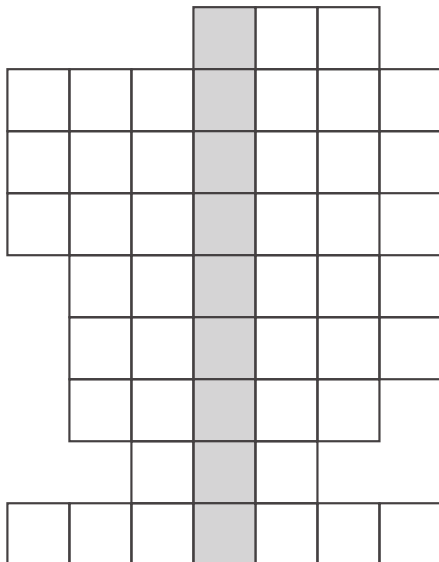

.....

6. Tudod, imádom a rejtvényeket. Mióta alig járok ki a palotámból rengeteg fejtörős feladatot oldok meg, és magam is készítek ilyeneket. Az alábbi rejtvényt is én állítottam össze. A megfejtés a kövület szó latin jelentése.

1. A cápának milyen testrésze maradt ránk a Pannon-tengerből?

2. Földtörténeti középidő

3. A mamutnak melyik csontját láthatjuk?

4. Milyen „körmök” láthatók a kiállításban?

5. Milyen „síp” látható a Szentgyörgy-hegyen és a kiállításban is?

6. Földtörténeti kor a Jura és a Perm idő között.

7. Az utolsó óriás lányának a neve, ma hegy.

8. Melyik csatorna vezeti le a Balaton felesleges vizét?

9. Hogy hívják az utolsó óriást?

7. Segítesz? Annyi hasonló nevű tudomány van. Hogy hívják azt a szakembert, aki a kőzetekkel, a Föld történetével foglalkozik? Karikázd be a jó megfejtés betűjelét!

a) meteorológus

b) geológus

c) hidrológus

8. Segítesz rendet tenni? Valaki összekeverte a földtörténeti korokat. Felállítanád a helyes sorrendet? Annyit tudok, hogy ha a szavak előtti betűket helyesen egymáshoz illesztjük, akkor nem csak a helyes sorrend lesz meg, de egy fokozottan védett barna színű kétéltű nevét is!

- y) Negyedkor (-2,5 millió – máig)
- a) Jura (-199,6 millió – 145,5 millió)
- n) Kréta (-145,5 millió – 70,6 millió)
- a) Perm (-299 millió – 251 millió)
- r) Triász (-549,5 millió – 203,6 millió)
- g) Harmadkor (-70,6 millió – 2,5 millió)
- v) Karbon (-359,2 millió – 299 millió)

.....

A Balaton és természeti környezete

9. Biztos felfigyeltél a terem közepén található sok-sok kőzetre. Talán ismered is, hogy melyik, milyen típusú. Az alábbi két fő csoporthoz írd néhány példát!

Vulkanikus kőzetek:

Üledékes kőzetek:

Ha netán nem sikerült, akkor se csüggedj, a világhálón mindennek utána tudsz nézni, akár itt a múzeumban is!

hólyagos bazalt

mészkö

Ezek a kőzetek a Balaton környékéről kerültek a múzeumba. Ha a kövek mesélni tudnának... Mit mesélnének? Jó lenne tudni. Vannak, amelyek arról adnak hírt, hogy ott, ahol a Balaton hullámszik, valamikor tenger volt. Ha megnézed, megtapintod némelyikben csigák, kagylók vázait láthatod, ezek az üledékes kőzetek, például ilyen a mészkö, dolomit. Vannak vulkáni tevékenységből származó kőzetek is, ezek például a bazalt, hólyagos bazalt.

10. A Balaton-felvidéken található vulkáni hegyeket tanúhegyeknek is nevezzük. Miért? Mit gondolsz, miről tanúskodnak? Biztos könnyen rátalálsz a rejtélyre; a könyvek és a világháló segít!

.....
.....

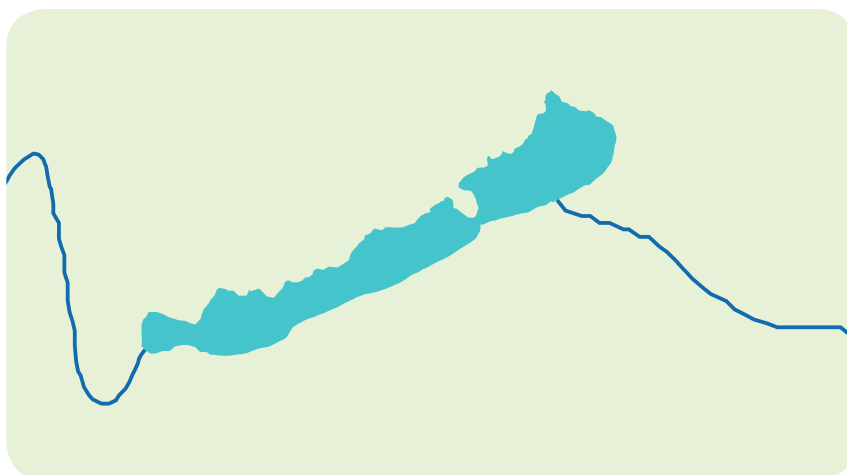
Kísérletezz!

Honnan tudhatjuk egy kőzetről, hogy mészkő, ha nem látni benne csigák, kagylók vázát? Cseppents rá háztartási ecetet. Ha pezseg, akkor mészkő. A reakció során ugyanis széndioxid és víz keletkezik.

Fedezd fel te is a tanúhegyeket! Látogasd meg a tanúhegy trilógiát: Badacsony, Csobánc, Szent György-hegy. A vidéket az óriások szőlőskertjének is szokták nevezni, hiszen az ország legnagyobb bortermelői itt telepedtek le. Badacsony borairól híres és káprázatos kilátás nyílik a tóra, Csobáncan várrom áll, a Szent György-hegyen pedig a bazalt oszlopok láthatók.

11. Segíts nekünk! A kiállítás rendezői elfelejtették a Balaton befolyó és kifolyó vizei mellé odaírni melyiknek mi a neve. Kérlek, írd mellé az alábbi ábrán. Segítek, az egyik a Zala, a másik a Sió.

A Balaton növény- és állatvilága

A Balaton környékén rengeteg madárfaj él. A kiállításban is sokat láthatsz közülük. Mindegyik a Balaton közelében fészkel, de mégis nagy különbségek fedezhetők fel közöttük!

12. Összekeveredtek a tojások segíts a madaraknak a sajátjukat megtalálni. Írd a madár neve mellé a tojás számát.

Bíbic

Nyári lúd

Nagy kócsag

Nagy fakopáncs

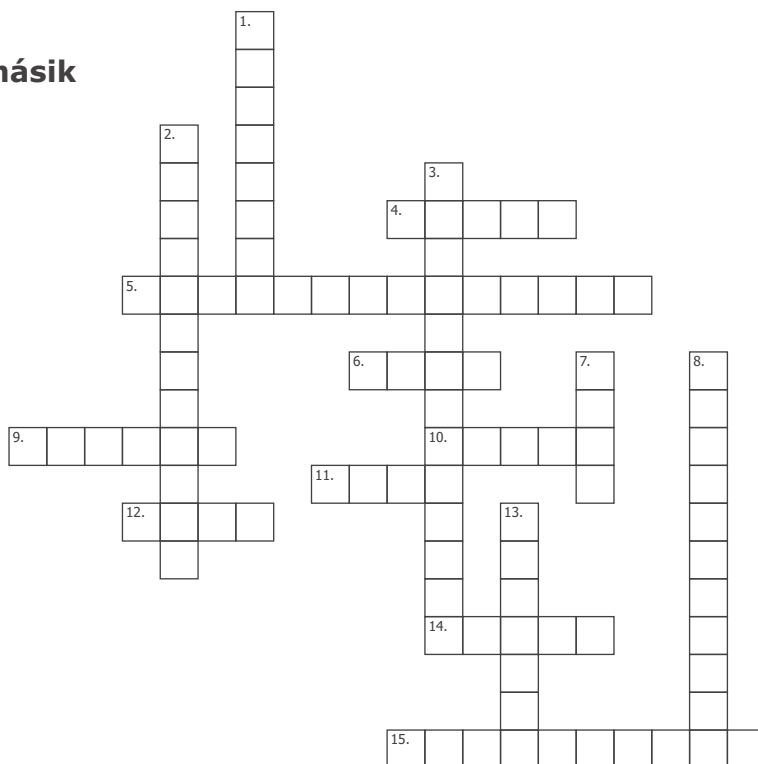
13. És most végre a kedves rokonaink jönnek! Mit gondolsz, melyik a ragadozó az alábbi halak közül? Húzd alá!

Ponty, sügér, csuka, compó, leső harcsa, fogas, balin, garda, kűsz, kárász

14. Próbáld ki tudásod egy másik fajta állatos rejtvényben!

Vízszintes: 4. A Hunyadiak címermadara vagyok. 5. Dolmányom szép, csak a hangom nem. 6. Magasságom miatt gépet neveztek el rólam. 9. Bölcsnek mondanak. 10. „Amott ül egy ... magában.” Arany: Toldi. 11. Helytelenül kacsának hívnak. 12. Azt mondják: „bűdös ...”. 14. Összekevernek a kígyóval. 15. A Magyar Természetvédelem címermadara vagyok.

Függőleges: 1. Van rokonom, akit vörös ...-nek hívnak. Én szürke vagyok. 2. Vadászni is segíték az embereknek. 3. Az akváriumban tartott rokonomat ékszerteknősnek hívják. 7. Ravasznak tartanak. 8. Rokonommal ellentétben én nem a kéményre építem a fészkeket. 13. A fák doktora vagyok.

15. 30 állat bujkál a négyzethálóban, keresd meg őket! Van köztük kettő, amelyek egyáltalán nem köthetők a Balatonhoz. Írd a képekhez a nevüket!

M	O	C	S	Á	R	I	T	E	K	N	Ó	S	A	S
N	D	T	Z	F	O	G	A	S	D	A	R	U	F	Z
A	O	A	Ü	F	E	K	E	T	E	G	Ó	L	Y	A
G	L	V	R	Ü	V	I	D	R	A	Y	K	F	H	M
Y	M	I	K	L	P	O	N	T	Y	F	A	F	O	Á
K	Á	K	E	E	C	H	A	Ó	F	A	F	Y	L	R
Ó	N	A	G	S	A	É	K	K	K	K	L	B	L	C
C	Y	G	É	B	N	J	U	É	Ü	Ó	F	A	Ó	I
S	O	Y	M	A	K	A	S	S	S	P	V	L	F	C
A	S	L	F	G	Ó	A	C	R	Z	Á	F	I	P	K
G	V	Ó	B	O	R	Z	O	É	P	N	F	N	O	Á
F	A	F	F	L	F	D	M	C	G	C	F	Z	C	N
F	R	F	F	Y	N	F	P	E	Y	S	Ú	F	O	Y
F	J	F	R	Á	K	F	Ó	F	Í	T	F	F	K	F
F	Ú	F	V	Í	Z	I	S	I	K	L	Ó	F	F	F

borz, cankó, cickány, csuka, daru, dolmányosvarjú, feketególya, fogas, fülesbagoly, gyík, héja, holló, kűsz, mocsáriteknős, nagyfakopáncs, nagykócsag, páva, pocok, ponty, rák, róka, sas, szamár, szürkegém, tavikagyló, tőkésréce, túzok, vándorsólyom, vidra, vízisikló

.....

.....

.....

.....

A Balaton növény- és állatvilága

16. Sok állatot megismertünk, tudjuk hol élnek, milyen tulajdonságaik vannak, de mivel táplálkoznak? Rajzoltam egy gúlát, ami azért különleges, mert ez egy táplálék piramis. Egészítsd ki a hiányzó élőlényekkel (pl. magvak, barna rétihéja, pocok). Ki kerül a csúcsra?

17. Az állatokról sok szó esett, de milyen növényekkel találkozunk a Balatonban és a partján? Csoportosítsd a következő növényeket élőhelyük szerint!

a) tüskés hínár, b) szomorúfűz, c) csertölgy, d) nád, e) gyékény, f) bükk, g) mocsári gólyahír

Vízben:

Vízparton:

Nedves réten:

Hegyes, dombos vidéken:

18. Az előző felsorolásban található egy növény, amit aratni szoktak. Melyik az? Mire használták/használják napjainkban is?

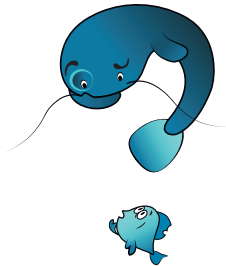

.....

Milyen előnyös tulajdonságai vannak? Törj ketté, és nézz meg egy nádszálat!

Milyen?, ezért van benne, ami

Ez egy épület energiagazdálkodása szempontjából nagyon fontos.

Hallottad-e?

A vízimadarak miért nem fáznak a vízben, miért nem ázik el a tolluk? Azért, mert olyan miriggyel rendelkeznek, ami faggyút termel. A csőrük segítségével kenik be tollukat faggyúval.

19. Nagyon sokat segítettél abban, hogy jobban megismerjük élőhelyünk a Balaton létrejöttét és élőlényeit. Most amiatt aggódom, mi történne a Balaton királysággal, ha kevés csapadék hullana évekig?

.....

.....

20. Mit gondolsz? Az alábbi állításaim igazak vagy hamisak? Írj „I” vagy „H” betűt az állítások után!

A Balaton legnagyobb vízgyűjtője a Sió.

A tó vízszintjét az ember változtathatja.

A Balatonon az első zsilipet Keszthelynél építették.

Balaton és az ember

Tudod, hogy a tudósok hosszú ideje vizsgálják a Balatont? A kutatások, és mérések alapján a tó vízmérlege egyensúlyban van.

21. Az alábbi adatokat hibásan tüntették fel! Keresd meg, és javítsd ki a hibákat!

Párolgás	Lefolyás	Hozzáfolyás	Csapadék
+570	-380	-570	-410

22. A kiállítás második termében a falakra pillantva, bizonyára látod a különféle korból származó térképeket. Észrevetted, hogy a Balaton tó alakja teljesen másként néz ki a régi térképeken? Van elképzelésed, hogy miért?

.....

.....

23. Láthatsz egy Balaton térképet, ami a tó lecsapolására, illetve területének felosztására jött létre. Mit gondolsz miért szerették volna az 1700-as években élő földbirtokosok a Balatont lecsapolni, és területét felosztani egymás között? Gondolj arra, mi számított akkoriban nagy értéknek – nem az, ami napjainkban.

.....

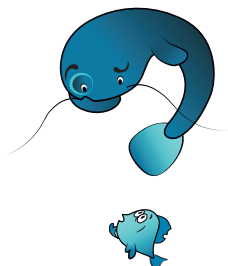
.....

.....

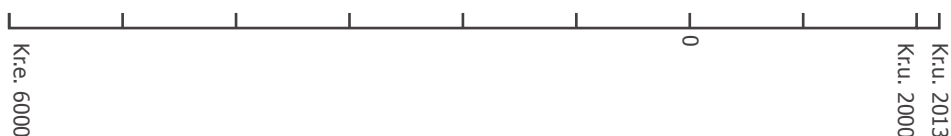

Hallottad-e?

Felteheted a kérdést, honnan tudjuk mi, a Balaton lakói, hogy hol és milyen erődöket építettek az emberek sok ezer évvel ezelőtt. Régen a Balaton kiterjedése jóval nagyobb volt a mainál, így egyes várak, mint Szigliget, Fonyód szigetként emelkedtek ki a tóból. A régészeti leletek szerint időszámításunk előtt kb. 6000 évvel jelentek meg az első emberek a tó környékén. Természetesen már jóval korábban is élt ember ezen a vidéken. Azonban a Balaton kiterjedése más volt, ezért emberi életre utaló nyomokat abból az időből a régészek eddig még nem találtak.

Az alábbi időskálával segítek:

24. A kiállítás 2. termében az első emberek használati tárgyait bemutató vitrinben keresd meg, milyen fémet használhatott a rézkori ember, és az milyen eszköz volt?

.....

25. Egy olyan házról készült képet mutatok neked, amelyben őseid is élhettek. Segítenél nekem összeszedni, hogy miből épülhetett a ház?

.....

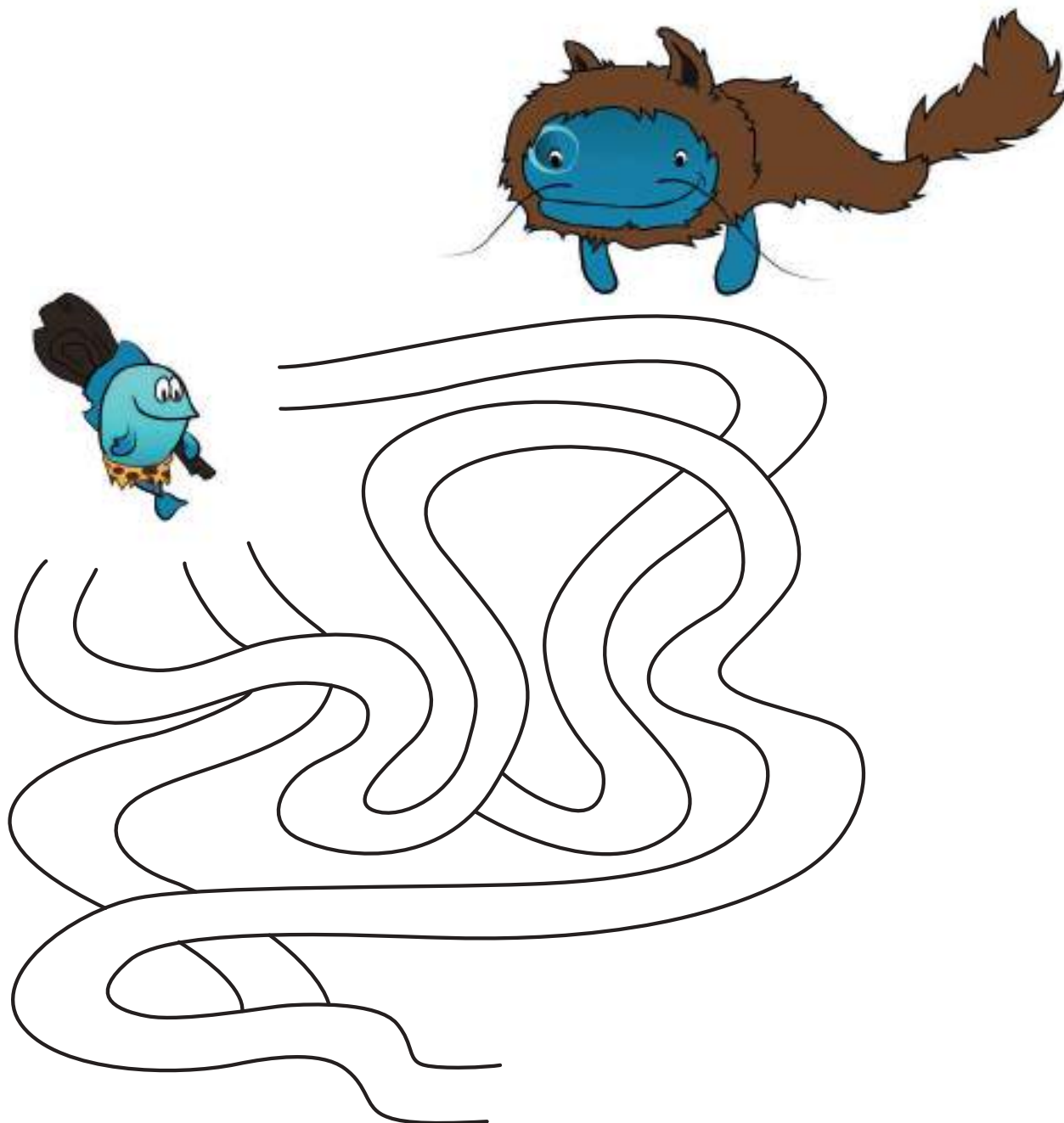
.....

Ember a Balaton partján

26. Nagypámtól tudom, hogy az embereknek sokat kellett küzdeniük a vadállatokkal, és bizony gyakran eltévedtek a sűrű nádasokban, erdőkben. Segítsd haza a vadászt a nádasból! De ügyelj, nehogy a nádi farkas (toportyán vagy toportyánféregnek is nevezi a népnyelv) közelébe kerüljön!

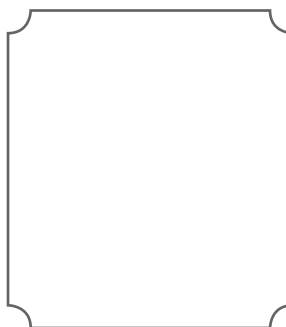

Még a 2. teremben maradv, a terepasztal fölött látható egy emberi koponya, rajta réz diadémmal (fejdísz).

27. Az időskálán jelöld be mikor születhetett a diadém tulajdonosa és azt, hogy Te mikor születtél?

28. Hunyd le szemed, képzd el és rajzold le, hogy nézhetett ki az az ember, aki ezt a fejéket viselte.

A Balaton környékén megtelepülő emberek is törekedtek arra, hogy védelmet, biztonságot keressenek. Ezért olyan helyeken kerestek szállást, ahol természetes védelem is biztosítva volt. Ilyenek a magaslatok, ahol erődített, fallal körülvett telepeket hoztak létre. Ezek kezdetben nem hasonlítottak a később általatos is ismert kőből épült várakra, inkább földből, fából épített védművek voltak. Egy ilyen erődített telepet tártak föl a régészek Vár völgy Nagyláz-hegy fennsíkján is. Az ott élt emberek bronz eszközöket készítettek és használtak

29. Minek nevezzük azt a fémet, amit kettő vagy több másik fém keverékéből hoznak létre?

30. Az őskoron belül, a későbronzkori és a koravaskori népeknél az elhunytakat elégették. Minek nevezzük azt az edényt, amibe a hamvakat helyezték? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

a) fibula

b) urna

c) koporsó

Ember a Balaton partján

Az elhunyt hamvait tartalmazó urnákat halomsírokba helyezték: a sír fölé kisebb-nagyobb dombokat, azaz halmokat emeltek. Zalaszántó mellett a Tátika-hegy lábánál is található egy halomsír mező.

31. Tippeld meg, mennyi halomsírt számoltak össze a régészek! (a helyes választ a kiállításban megtalálod)

a) közel 300 darab

b) kb. 3000 darab

c) 13 darab

Az Asterix és Obelix című filmből ismerősek lehetnek a gallok. Néhány tárgy erejéig ismerjük meg jobban őket is. Ha még nem láttad, nézd meg a filmet, érdemes!

32. Mely, ma is élő európai nép elődjének tekintik a kelták gall népcsoportját?

33. Hogy hívták azt az erődítést, amivel a rómaiaknak is sokszor meggyűlt a bajuk? Milyen anyagból építették a kelták?

.....

A kelták volt az első barbár nép, amely pénzt vert, vaseszközöket készített és használt. Ők már a vaskor népeihez tartoztak.

34. Mit gondoltok, miért mondom azt, hogy „barbár”? Mit jelent ez a szó?

.....

35. Az időskálán helyezzük el az eddig megismert fémekről elnevezett korszakokat (rézkor: kb. Kr.e. 4500–3300, bronzkor: kb. Kr.e. 3300–1200, vaskor: kb. Kr.e. 1200 – Kr.u. 476).

36. A következőkben megismerkedünk egy olyan néppel, amely meghódította egész Európát, és a mai Dunántúl is a Birodalmuk része volt. Most nem jut eszembe a hódító nép neve – hiába, öregszem. Segítesz?

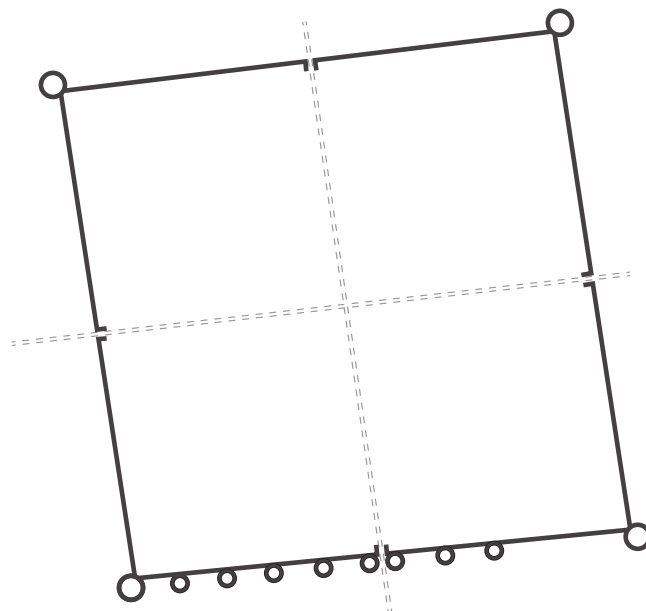
.....

37. Jelöld be a térképen, Óbudát (a), Szombathelyet (b), Pécsét (c).

38. Ugye már ismeresz annyira, hogy nem szeretek rajzolni. Ezért segítenél nekem befejezni a fenékpusztai erőd alaprajzát, és a magtár, valamint az ókeresztény bazilika alaprajzát is tüntesd föl! A kiállítás 6. terme, vagy az internet is segít.

Ember a Balaton partján

39. A rómaiak kiváló építészek voltak, pedig még nem használhattak olyan mérnöki műszereket, mint napjaink mérnökei. A mellékelt ábra, ami a kiállításban is látható, egy ilyen római korban használatos eszközt mutat. Mit gondolsz mire használhatták? A háttér segíthet!

.....
.....
.....

40. A rómaiak elhagyták az erődöt, de még számos nép használta egészen a magyar honfoglalásig.

Volt egy nép, akiknél divat volt a

41. Ha az alábbi két koponyát összehasonlítod, bizonyára a fenti talányt is megfejted! Jelöld be az eltérést, a koponya alakjára figyelj! Ne légy felháborodva ezen! A ma élő emberek is tesznek hajmeresztő dolgokat!

Egy másik, de titokzatos nép a Keszthely-kultúra népe, amely jellegzetes tárgyait alább láthatod.

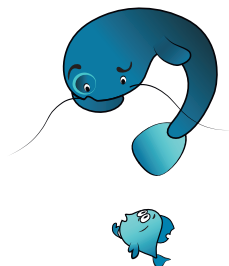
42. Mit gondolsz honnan kaphatta a nevét a kosaras függő?

43. Mire használhatták a stílustűt?

44. Az egyik stílustűn egy felirat látható. Szerinted mi lehet az a szó?

Hallottad-e?

Keszthelytől délre, 6 km-re, Fenékpusztán egy hatalmas római erőd állt. A területén kb. 4 futballpálya kényelmesen elfért volna, itt több ezer katonát és polgári személyt szállásoltak el. Az erőd területén 130 éve folynak régészeti ásatások, de még mindig számos épület és kb. 4000 sír is feltárásra vár.

A balatoni kerékpárút keresztülhalad az egykori erőd területén is. Fenékpusztán láthatók az erőd déli kapujának, a magtárnak és az ókeresztény bazilikának az alapjai is. A Festetics család híres ménésének helyet adó majorság lepusztult épületeiben napjainkban is élnek emberek. Működik egy 300 éves csárda is a madármentő- és gyűrűző állomáshoz közel.

47. Ismételten segítséged kérem, kedves Barátom! Ahogy öregszem, egyre feledékenyebbé válok, valahova elkevertem a Rezi vár alaprajzát. A makett alapján meg tudnád rajzolni nekem? Amilyen ügyes vagy, bizonyára könnyen elkészíted!

Balatoni halászat

„balatoni halászlegény vagyok én...,” Bizonyára sokaknak kellemesen hangzik a dal, de nem nekem!

Én a halak királya vagyok, a legnagyobb, engem soha nem tudnak kifogni!!! Mivel azonban sokat tapasztalt hal vagyok, Neked elárulom, milyen furfangos módszerekkel próbálnak hálóba csalni minket, halakat.

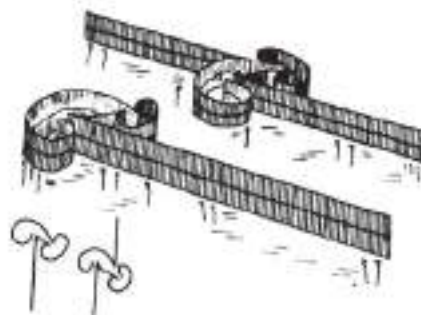
48. Nézd meg, hogy kb. 100-150 éve, milyen eszközöket használtak a halászok. Ezek milyen anyagból készültek?

49. Honnan szerezhette az ember ezeket az anyagokat?

50. Hallottál-e a vizek, tengerek védőistenéről, Neptunról? A római időkből sok olyan sírkő, oltárkö maradt fenn, amin a Neptun felirat vagy ábrázolás látható. Az alábbi rajzon is Neptun látható, de hiányzik valami a kezéből, kérlek, egészítsd ki!

51. Figyeld meg a kisszerszámú halászat eszközeit! Ezekbe a hal könnyen bejuthatott, de ki már nem talált a bonyolult útvesztőkből. Szerinted miért? Az én eszemem nem jár túl az ember! Próbáld meg Te is kijutni a vejsze labirintusából! Jelezd nyíllal, honnan tud beúszni a hal!

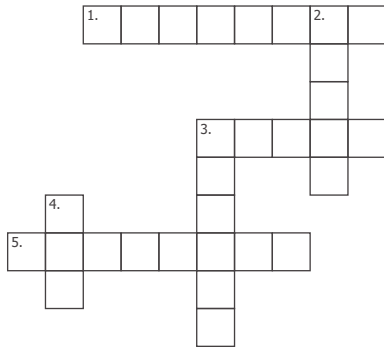
52. Ezek a halászok annyi – számunkra – ismeretlen nevű eszközt használtak, érdekes emberek lehetnek! A Te családjában nincs véletlenül halász? Segítenél párosítani az alábbi szavakat jelentésükkel?

1. gyalogszék	a) jelzi, hogy hol a háló a vízben
2. szolgafa	b) a hal tárolására szolgáló eszköz
3. haltartó kas	c) a bográcsot akasztották rá
4. cibék	d) háromlábú szék
5. csáklya	e) a hálókötés eszköze
6. buffogató	f) a halakat ezzel úzták
7. béce vagy börcfa	g) ennek segítségével húzták a hálót
8. póta	h) a hálókötés eszköze
9. hálóór	i) a jégtömbök kiemelésére szolgált

53. Régen oldottunk meg rejtvényt, most itt van egy rövidke.

Függőleges:

2. A rákászat eszköze. 3. A rekesztő halászat eszköze (nádból, vesszőből). 4. Egykor érdekvédelmi szervezet volt

Vízszintes:

1. A halászok lakhelye. 3. A kisszerszámú halászat egyik eszköze. 5. A háló szárítására szolgáló eszköz

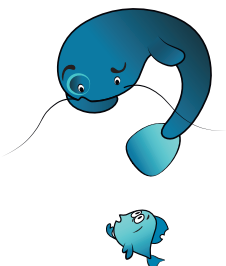
Képzeld, nemcsak nyáron, hanem télen is halásztak, ami nem volt veszélytelen! Egy ilyen tragédia és csodás menekülés a Szt. Mihály kápolna története is, a 40 halász legendája.

Rég meséltem, most elmondom a 40 halász történetét.

Történt egy téli napon, hogy 46 halász halászott a Balaton jegén. Egyszer a jég olvadni kezdett, és a jégtábla, amin a halászok álltak, a mélyebb vizek felé sodródott. A partról a halászok családjai fohászkodtak, hogy meneküljenek meg a férfiak. Fohászuk meghallgatásra talált, és 40 ember hazatérhetett. Hálából Szent Mihály tiszteletére építette a kápolnát a 40 halász.

54. Minek nevezték azt a hajót, amivel még 100 évvel ezelőtt a halászok kijártak a Balatonra halászni?

Keszthelyt észak felől elhagyva a kerékpárúton kb. 10 km-re érhető el Vonyarcvashegy, a kerékpárút a Szt. Mihály domb alatt halad el. A dombról csodás panoráma nyílik a Keszthelyi öbölre.

Hallottad-e?

A Balatonban eddig 57 halfaj jelenlétét írták le. Ezek közül csak 10-15 faj az, ami a halászatok során rendszeresen hálóba akad. Sajnos egyes halfajok egyedei évek óta nem kerültek sem horogra sem hálóba (20 fajt jelölnek úgy, hogy ritka vagy már el is tűnt tavunkból), és egyre több azon fajok száma, amelyek nem őshonosak a tóban (14 faj).

Balatoni fürdőkkultúra, turizmus

Gondold el, hogy az ember régóta él a Balaton partján, de fürdőzésre nem nagyon használta a vizét. Sőt, a halászokról azt tartották, hogy 10-ből 9 úszni se tudott. No, de több mint 160 éve változott az emberek szokása, és egyre többen fedezték föl milyen kellemes a Balaton habjaiban lubickolni. Én már csak tudom!

55. A Balaton északi partján fekszik egy település, amely gyógyvizéről és az Anna-bálról híres. Melyik városra gondoltam?

.....

56. Ebbe a városba nagyon sok híres ember is érkezett. A kiállításban is láthatod fényképüket. Meg tudnád-e nekem mondani, hogy az alábbi személyeket hogy hívták, és mivel foglalkoztak?

.....

.....

.....

Nagyon mozgalmassá vált az élet a Balatonnál a reformkortól (1825) kezdve. Ekkor azonban főleg az északi part volt ismert. Miután megépült a Déli Vasút (1861) az emberek a teljes Balatont birtokukba vehették.

57. Balatonfüreden kívül van egy másik település, amely még annál is jóval híresebb, a gyógyvize miatt. Melyikre gondolkodok?

.....

A tó partján gombamód nőttek a szebbnél szebb villák, és érkeztek az úrhölgyek, és az urak. Bizony, a gazdagabb emberek teheték csak meg, hogy nyaraljanak, nyaralót építsenek.

Az emberek olyan furcsák! Az alábbi tárgyakat se tudom megmondani, hogy mik. Te talán tudod, hiszen ember vagy!

58. Van itt cserkész övcsat (a), falikép (b) és kalapdoboz (c), de melyik-melyik, azt nem tudom... Írd a kép alá a helyes betűjelet!

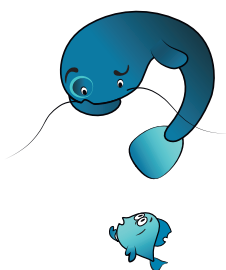

.....

.....

.....

Hallottad-e?

Az első Anna-bált 1825-ben Szentgyörgyi Horváth József lánya tiszteletére rendezte. Aki itt ismerkedett meg későbbi férjével, Kiss Ernővel, az Aradi vértanuk egyikével. A bál a nevét onnan kapta, hogy Anna nap (július 25-e) környékén szokták tartani. Nem csak Füreden, hanem máshol is az országban, csak ez vált híressé. A bál szépe már több mint fél évszázada megválasztják. Lányok! Ki szeretne az Anna-bál szépe lenni?

Ki szeret strandra járni? Én nem szeretem, mikor a sok ember behatol a Birodalmamba, és zavarják nyugalmunkat, ráadásul még a vizet is szennyezik napozótejjel és a hulladék vízbe dobásával. Ne felejtse, mielőtt a Balatonba mész, zuhanyozz le, hogy lemosd a naptejet a bőrödről!

59. Mit vinnél magaddal a strandra? Segít a kiállítás 9. terme és a fenti kép:

.....

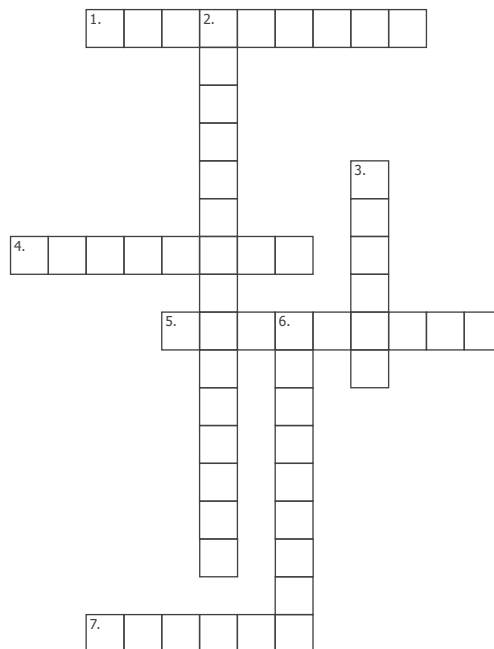

Balatoni hajózás

60. Az alábbi rejtvényben sok, a balatoni hajózással kapcsolatos érdekességet rejtettem el.

Vízszintes: 1. Híres vitorlásverseny a Balatonon. 4. A rómaiaknál a vizek és hajósok istene volt. 5. Az első balatoni gőzhajó neve. 7. Szerencsétlenül járt gőzös a Balatonon.

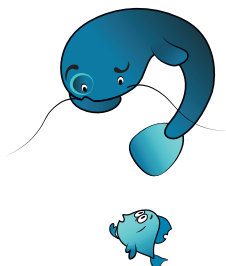
Függőleges: 2. Ki indította el a balatoni gőzhajózást? 3. Milyen eszközzel tájékozódtak a hajósok? 6. Hajóflottát is építő keszthelyi főúri család.

61. Már megint egy olyan tárgy, amit nem tudom, hogy mire használhattak az emberek. Segítenél nekem, hogy mi lehet ez?

.....

Hallottad-e?

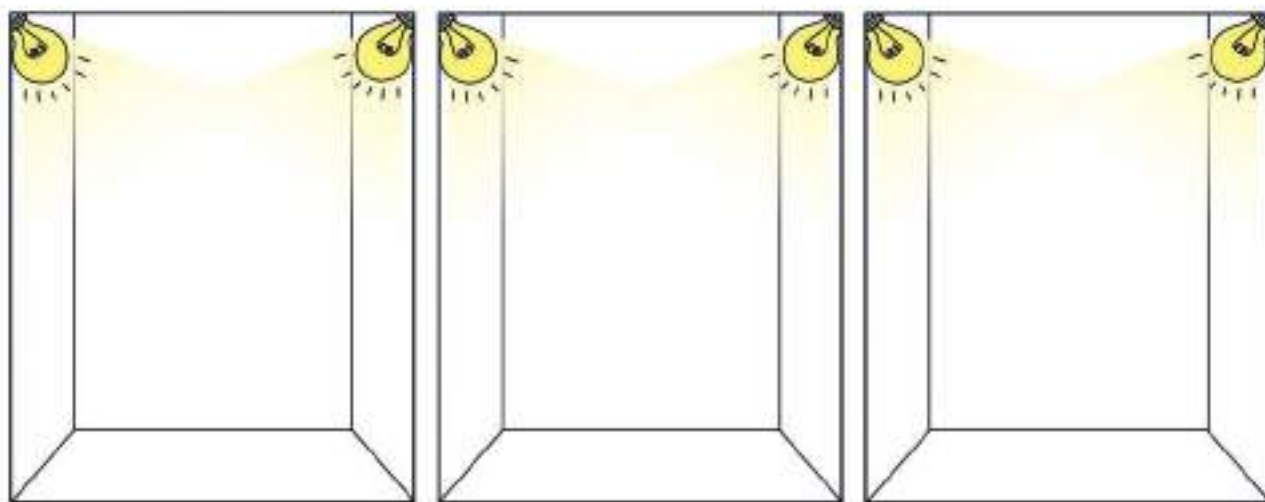
Európa legrégebbi és leghosszabb tó körüli vitorlásversenye a Kék-szalag, amelyet 1934-ben rendeztek meg először. Az útvonal hossza 160-250 km, ami a széljárástól függ. A versenyben résztvevő hajók száma 5-600 körüli.

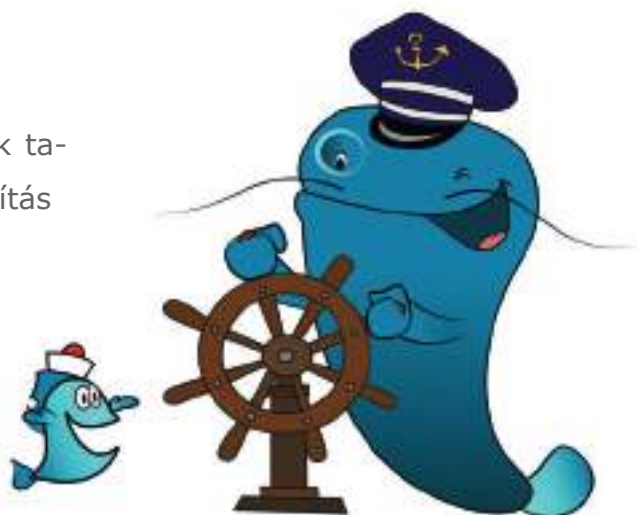

Egy nagy lehetőség áll előtted! Te rendezheted a kiállítást! A rajz az épülő állandó kiállítás tervezete. Most Te helyezhetsz bele olyan tárgyakat, amelyeket fontosnak tartanál kiállítani.

62. Rajzold a képre milyen kiállítást szeretnél!

Köszönöm, hogy segítségemre voltál a sok tárlány megfejtésében! Hogy tetszett a kiállítás és ez a füzet? Kérlek, bármilyen ötleted, észrevételed van, juttasd el hozzám, hogy még élményszerűbb legyen a tárlat és a későbbi kiadványok!

Megoldókulcs a feladatokhoz

- 8. Varangy
- 9. Vulkanikus: andezit, bazalt, hólyagos bazalt; Üledékes: mészkő, dolomit
- 10. A tanúhegyek arról tanúskodnak, milyen magas volt az eredeti terepszint.
- 12. Bíbic 3.; nyári lúd 4.; nagykovács 1.; nagy fakopáncs 2.
- 18. Nád, tetőfedés Milyen? üreges, levegő van benne, ami szigetel
- 22. Nem voltak földmérők, nem rendelkeztek olyan eszközökkel, mint napjainkba, pontatlan térképrajzolás.
- 23. A termőföld, amin gabonát termesztettek, és értékesítették azt.
- 27. Rézkorban (Kr.e. 4500 – Kr.e. 3300)
- 32. Franciák
- 34. A rómaiak tekintették a nem római műveltségű népeket barbároknak. A szó eredeti jelentése szakállas ember.
- 39. Derékszögmérés, építkezéseknél használták.
- 40. Koponyatorzítás
- 43. Ruhatű, a ruha részeit fogták össze.
- 44. BONOSA
- 46. A Gersei Pethő család 1589-ben leromboltatta a várat.
- 52. 1d; 2c; 3b; 4g; 5i; 6f; 7h; 8e; 9a;
- 56. 1: Vámbéry Ármin, keletkutató; 2: Hasburg József főherceg nádor; 3: Krúdy Gyula, író.